

MŰVÉSZ HAZÁJA ... ?

Irtta: MÁRER GYÖRGY

1968 Szept.

A költő szerint a "művész hazája széles e világ" a mai tapasztalat, az emigrációs kor nagy tapasztalata, azonban azt mutatja, hogy az autószerelő, elektronikus mérnök, orvos, suszter, szabó hazája valóban széles e világ, a legkevesebbé azonban a művészé.

Márer György

Mindezt azonban még nem tudja Kemény László, nagytehetségű és nagyérdemű magyar festőművész, aki még eléggé új emigráns. Csak a múlt év karácsonyán érkezett ki leányához Amerikába, hogy itt próbáljon szerencsét, miután azt látta, hogy otthon a hivatalos körök (és otthon ez a döntő) nem értékelik és nem hajlandók elismerésben részesíteni művészetét.

Ő még nem tudja, hogy messziről jött művészek itt nagyon nehéz kiállítási termet találnia és ha talál, alaposan "lefölözik", amit képeivel keresne. Azután az a veszély is fenyegeti, hogy ha egy harmadrangu képszalon vállalná is a kiállítást, (az ismeretlennek majdnem ez az egyetlen lehetősége), akkor örökre bevágta maga előtt egy tekintélyes, művészetének inkább megfelelő galériáét, ahova — mondjuk — a New York Times parádés kritikusa is elmegy. Mert ez a fontos. A tűzkeresztség itt New Yorkban az ilyen előkelő ujság nyilvánossága.

Mikes
Margit
Pavics

1968

KEMÉNY, László, painter

S a Times mindenható kritikusa már másodran-gu helyre sem megy el. Ha külön meghívják, akkor sem. Sőt egyenesen megsértődik, ha hívják. Hogy jön egy festő ahhoz, hogy őt meghívással moleosztálja? Majd ő maga határozza meg, hogy hová megy és mit néz meg.

Kemény László azt sem tudja, hogy itt a visszamaradt elméjű gyerekeket un. "occupational therapy"-val (foglalkoztatással) kezelik és ebben a gyógy módban első helyen áll, hogy festeni tanítják. Ilyen módon Amerikában sok tízezer visszamaradt elméjű képzőművész működik. Alig van család, ahol a közeli vagy távoli rokonság körében ne akadna egy, aki azután nagymértékben kielégíti a családi szükségletet.

Kemény László mindezt nem tudja, legalább is egyelőre még nem és én nem is mondom meg neki, nem akarom elkedvetleníteni. Ő a fejébe vette, hogy igenis érvényesül Amerikában, utat vág magának művészetével az idegenség, ismeretlenség úszungeljében.

Képeit elhozta magával és veje, Dr. Eric Walther egyetemi tanár, aki melleleg filozófiát tanít a Long Island-i Post College-ben, szorgalmasan készíti hozzájuk a kereteket. Kemény művésze a postimpressionizmus kifinomult látásmódját és technikáját idézi. Egyébként Csók István tanítványa és tanársegédje volt. Ennél jobb ajánlás nem kell. Első kiállítását 1930-ban rendezte Budapesten az Ernst-muzeumban és azóta is számtalanszor jelent meg műveivel a nyilvánosság előtt. A Nemzeti Galéria több képét őrzi. Nevezetessége, hogy sokat foglalkozott egyházi festéssel és e téren nagy rangot szerzett magának. (Talán ez a főoka annak, hogy a hivatalos körök otthon nem méltányolták érdemeit. Vallási vonatkozású festményeket ugyanis, éppugy mint absztrakt képeket, nem engednek nyilvános kiállításra.)

Említésre érdemes, hogy Kemény egyizben már járt Amerikában vendégségben. Az itteni életet ábrázoló képeiből 1965-ben kiállítást rendezett a budapesti Derkovits-teremben. Egyik művét az amerikai kulturattasé, Edward Alexander vásárolta meg tőle.

Kemény László feleségével együtt vándorolt ide. Felesége: Mikes Margit, a nagyszerű költőnő, akinek avatott tollal megirt, érdekes visszaemlékezései lapjainkban sorozatosan megjelenni és közkedveltségnek örvendenek.

Mikes Margit tehetségét édesapjától Mikes Lajostól örökölte, aki Magyarország egyik legműveltebb szerkesztője és legkiválóbb műfordítója volt. Legmaradandóbb érdeme azonban talán az, hogy, mint az Est-lapok irodalmi szerkesztője, a tehetséges fiatal írók egész légióját fedezte fel, istápolta és juttatta lapjaiban nyilvánossághoz. Akit Mikes Lajos fémjelzett, az Magyarországon — beérkezett.

* * *

Az az értékes kis világ, amelyet a Kemény-Mikes együttes jelképez, átlántálódva a nagy Amerikába, bizakodva keresi és igyekszik megtalálni hazáját, a művész hazáját "e szélesebb világban". Adja Isten, hogy sikerüljön!

1971

A négy év óta New Yorkban élő magyar festőművész, Kemény László régi budapesti képeit hozta el a kiállításra. A "Rabok" című olajképe, amely már nemcsak Budapesten, de a velencei Biennálén, Genovában, Bécsben is nagy sikerrel szerepelt. Komor, fekete és fehérben tartott színeivel ez a kép drámai erejű kompozíció, a rabok menetelésének csüggedt, monoton ritmusa megrázóan érzékelteti a rabok lelkiállapotát. "Koldusok" című képe azt bizonyítja, hogy az akvarell is alkalmas megszólaltatója lehet a tragikumnak. A művész ennek az anyagnak ugyyszólván minden lehetőségét kimeríti drámai mondanivalói számára. A kolduspár, férfi és nő az elesettség és reménytelenség eleven megszólaltatója. Harmadik olajképe, az "Eső" sötétbarna tónusaiból kivillanó fényeivel, esernyős alakjaival

egy pasaréti utcát ábrázol ugyanazzal a festői mondanivalóval, problématikával.

